

Maatalousalan työterveyshuolto

Työterveyshuolto tukee maatalousyrittäjää työhyvinvoinnin kehittämisessä sekä työperäisten vaarojen ehkäisyssä. Yrittäjälle työterveyshuollon ostaminen on välttämättömyyttä, mutta suositeltavaa. Työnantajana toimiessaan yrittäjällä on velvollisuus huolehtia työntekijöilleen.



Sisällysluettelo

Työterveyshuolto on ennen kaikkea ehkäisevää toimintaa. Työterveyshuollon toiminnan tarkoitus on ajoissa puuttua työstä ja työympäristöstä johtuviin työkykyä uhkaaviin tekijöihin. Työterveyshuolto myös tukee yrittäjää työkyvyn ylläpitämisessä ja kehittämisessä.

Suojautumisohjeita maataloille

Työterveyslaitoksen asiantuntijat ovat laatineet ohjeen maatalousyrittäjille ja heidän työntekijöilleen helpottamaan toimintatapojen suunnittelua ja työn turvallista tekemistä COVID-19-epidemian aikana. Ohje on käännetty englanniksi, ruotsiksi ja venäjäksi.

[Koronaohje maataloille](#)

[MRSA:lta suojautuminen sikaloissa](#)

[Suojaudu tartunnoilta eläintiloissa.](#)

[Peseydy poistuessasi eläintiloista.](#)

Ehkäisevään työterveyshuoltoon kuuluu

- työn ja työympäristön vaarojen sekä kuormitustekijöiden terveydellisen merkityksen arviointi
- terveyden ja työkyvyn edistäminen
- työ- ja toimintakyvyn arviointi ja niiden tukeminen
- ammattitautien ja työperäisten sairauksien ehkäisy, toteaminen ja seuranta
- työtapaturmien torjunta
- työhön paluun tukeminen
- ohjaus ja neuvonta
- kuntoutukseen ohjaaminen.

Lisäksi työterveyshuoltoon voi kuulua erikseen sovittaessa sairaanhoitopalvelut (ei ole pakollinen), joiden laajuus määritellään sopimuksessa.

Työterveyspalvelujen ostaminen

Maatalousyrittäjien työterveyspalveluja voi ostaa 18–67-vuotias maatalousyrittäjien eläkelain (MYEL) mukaisesti vakuutettu henkilö.

Palveluja voi ostaa joko julkisesta tai yksityisestä työterveyshuollosta. Työterveyshuolto tekee yrittäjän kanssa palveluista kirjallisen sopimuksen sekä toimintasuunnitelman, joka päivitetään vuosittain.

Maatalousyrittäjä voi tarkistaa kotikuntansa sosiaali- ja terveystoimesta tai elinkeinotoimesta, miten kunta on järjestänyt työterveyspalvelut alueensa yrityksille ja yrittäjille. Osalla MTK-liitoista on valmiiksi kilpailutettuja työterveyshuollon palvelupaketteja.

Maatalousalan työterveyshuolto auttaa ylläpitämään ja parantamaan työkykyä, ehkäisemään työperäisiä sairauksia sekä ohjaa tarvittaessa kuntoutukseen. Asiakkaan hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on työterveyshuollon moniammatillisen yhteistyön ydintehtävä. Osa-aikaisen maatalousyrittäjän on järkevää ostaa myös maatalousyrittäjien työterveyspalvelut, koska työnantajan järjestämä työterveyshuolto ei huomioi maatilán töistä aiheutuvia terveysriskejä.

Maatalousyrittäjä työnantajana - työterveyshuollon järjestäminen työntekijöille

Kun maatalousyrittäjä toimii työnantajana, hänen tulee järjestää työterveyshuoltolain mukaiset ehkäisevät työterveyspalvelut työntekijöilleen. Lisäksi hän voi halutessaan ostaa työntekijöilleen sairaanhoito- ja muita terveyspalveluja.

Työn altisteet ja riskit määrittävät työterveyshuollon sisällön. Aina ei tarvita laajaa terveystarkastusta, vaan joskus voi riittää neuvonta ja ohjaus työn tekemisestä terveellisesti ja turvallisesti.

Työntekijöiden työterveyspalvelu on järkevää ostaa samalta palvelujentuottajalta, jossa myös maatalousyrittäjän oma työterveyshuolto on järjestetty. Työntekijöille ostettavista työterveyspalveluista tehdään sopimus työterveyshuollon kanssa.

Lisätietoja työterveyshuollon järjestämisestä saa asuinkunnan terveyskeskuksesta tai yksityisiltä työterveyspalveluiden tuottajilta.

Työterveyshuollon kustannukset ja korvaukset

Maatalousyrittäjien eläkelain piiriin kuuluvalla MYEL-vakuutetulla maatalousyrittäjällä on oikeus saada korvausta itselleen järjestämänsä työterveyshuollon ja sen yhteydessä toteutetun yleislääkäritasoisien sairaanhoidon kustannuksista.

Työterveyshuollon korvaukset haetaan Kansaneläkelaitokselta (Kela). Korvaamisen perusteena ovat Kelan vahvistamat, yrittäjäkohtaiset vuotuiset laskennalliset enimmäismäärät, jotka on määritelty erikseen ehkäisevään työterveyshuoltoon (muun muassa tilakäynti, terveystarkastus, neuvonta ja ohjaus) ja sairaanhoitoon.

Kelan korvaus on vuoden 2021 alusta alkaen

- 60 prosenttia hyväksyttävistä ehkäisevän työterveyshuollon kustannuksista ja
- 50 prosenttia työterveyspainotteisen yleislääkäritasoisien sairaanhoidon kustannuksista.

Tilakäyntien kustannukset korvataan pääsääntöisesti 100-prosenttisesti Kelan vuosittain määrittämään yrittäjäkohtaiseen enimmäismäärään saakka. Kela ei

kuitenkaan korvaa maatalouden asiantuntijan tilakäyntikustannusten arvonnisäveroa, joten alv-osuus jää maatalousyrittäjän maksettavaksi.

Kunnallinen palveluntuottaja laskuttaa ainoastaan omavastuuosuuden työterveyshuollon maksuista. Yksityisellä palveluntuottajalla on mahdollisuus sopia samanlaisesta järjestelystä asiakkaansa kanssa. Tämä käytäntö edellyttää, että yksityinen työterveyshuollon palveluntuottaja tekee Kelan kanssa maksatukseen liittyvän sopimuksen. Kaikki yksityiset palveluntuottajat eivät kuitenkaan ole ottaneet tätä palvelua vielä käyttöönsä.

Työterveyshuollosta MYEL-vakuutetun maksettavaksi jäävä omavastuuosuus on verotuksessa maatilatalouden verolain perusteella vähennyskelpoinen. Vähennysoikeus ei koske metsätalousyrittäjiä eikä pelkästään porotaloutta harjoittavia MYEL-vakuutettuja.

Maatalousyrittäjän toimiessa työnantajana

Kela korvaa työnantajalle osan työntekijöiden työterveyshuollon järjestämisestä aiheutuneista kustannuksista. Työnantajalle maksettava korvaus määräytyy enintään työntekijäkohtaisen laskennallisen enimmäismäärän mukaan.

Maatalousyrittäjä voi valita, millä hakumenettelyllä hän hakee korvausta Kelalta. Maatalousyrittäjä voi hakea korvausta itselleen järjestämänsä työterveyshuollon ja sairaanhoidon kustannuksista

- yrittäjien työterveyshuollon hakumenettelyllä puolen vuoden sisällä tai vaihtoehtoisesti
- työnantajan hakumenettelyllä tilikausittain tehtävällä hakemuksella.

Vain yrittäjäkohtaiseen yrittäjien työterveyshuollon hakumenettelyyn kuuluu, että työoloselvitykset (tilakäynnit ja työolohaastattelut) sekä toimintasuunnitelman laatiminen ja tarkistaminen korvataan maatalousyrittäjälle valtion varoista Kelan määrittämään enimmäismäärään saakka. Työnantajan hakumenettelyä käytettäessä maatalousyrittäjällä ei ole oikeutta valtion varoista korvattaviin osuuksiin. Kerran valittua hakumenettelyä ei voi vaihtaa kesken vuoden tai tilikauden, ja valittu menettely kirjataan työterveyshuollon sopimukseen.

[Lisätietoa kustannusten korvaamisesta saa Kelan verkkosivuilta](#)

Työterveyspalvelujen ostajan opas maatalousyrittäjälle

Työterveyspalvelujen ostajan oppaassa kerrotaan yrittäjän ja työnantajan vastuista, työterveyshuollon ostamisesta, sisällöstä sekä kustannusten muodostumisesta ja korvauksista.

[Kirjan pdf-versio on luettavissa Julkarissa](#)

Opasta täydentämään on tehty tietokortti siitä, mitä asioita olisi hyvä huomioida työterveyshuoltoa hankittaessa.

[Työterveyshuollon hankkiminen](#)

Kysy lisää asiantuntijoiltamme



Jukka Mäittälä

kehittämispäällikkö

Sähköpostiosoite

jukka.maittala [at] ttl.fi

Puhelin

+358 30 474 7188



Birgitta Kinnunen

erityisasiantuntija

Sähköpostiosoite

birgitta.kinnunen [at] ttl.fi

Puhelin

+358 30 474 7013



Eljas Kotilainen

erityisasiantuntija

Sähköpostiosoite

eljas.kotilainen [at] ttl.fi

Puhelin

+358 30 474 7207

Tutustu myös



[Maatalousalan työterveyshuollon koulutus](#)



[Maatalouden erityispiirteet.](#)

[Palvelu](#)

[Biologisten vaarojen hallinta työpaikalla](#)

[Näkymättömien biologisten tekijöiden, kuten bakteereiden ja virusten, esiintyminen työpaikoilla voi aiheuttaa sairastumisen...](#)

Avainsanat

[maatalous](#)